

ਐਮ.ਐਮ ਕੁਮਾਰ ਜੇ.

ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ)

ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਰਾਹੀਂ, - ਮੁਦਈ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ/ਜਵਾਬਦਾਰ

1986 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1957

9 ਅਗਸਤ, 2005

ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 - S. 90 - 1947 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿਤ-ਹਿਤ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ - ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ— ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਡਿਫੈਕਟ ਵੱਲੋਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ— ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਸਟਡੀ ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣਾ ਮੌਰਟਗੇਜ ਡੀਡ — ਕੀ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ 1872 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਹੋਲਡ, ਹਾਂ - ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਅਦਾਲਤ-ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਰਟਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਲੋੜਾਂ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਇਹ ਮੌਰਟਗੇਜ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਚਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਰਿਡੀਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਅੱਗੇ, ਜੇਕਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਡੀਡ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਡੀਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਰਟਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ 21 ਮਈ, 1982 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਲੋੜ, ਜੋ ਕਿ ਸਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪਰਾ 12)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 "ਮਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਾਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਲਾਇਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ 1947 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵ ਪਹਿਲੀ ਉਪਲਬਧ ਮੌਕਾ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(ਪਰਾ 16)

ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹੇਮੰਤ ਸਰੀਨ ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ.ਐਮ.ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 12 ਜੂਨ, 1986 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਕੋਡ, 1908 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਮੁਦਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ। 7,400 ਅਤੇ

ਕੀ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤਤਕਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਲਈ ਉੱਪਰ-ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਕੀ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ, ਮਿਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਨੂੰ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵਜ-ਹਿਤ-ਹਿਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵਜ-ਹਿਤ-ਹਿਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦਾ 90 (ਸੰਖੇਪ 'ਐਕਟ' ਲਈ)?

(2) ਰੀਡ਼ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਜਰ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 25 ਮਈ 1982 ਨੂੰ 1983 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 217 ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਮੰਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ

ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਵਿਆਜ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਸੀ। ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿੱਤ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਮਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਹਿੱਤ, ਚੱਕ ਨੰਬਰ 75 ਜੰਡਾਂਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ 67 ਕਨਾਲ 3 ਮਰਲੇ ਹੈ। 21 ਜਨਵਰੀ 1947 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਅਟਾਰਨੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਉਸ ਦੇ ਲੜਕੇ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਹਨ 2 ਤੋਂ 7 ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਹਨ, ਨੰ : 8 ਤੋਂ 11 ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੇ ਗਿਰਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ।

ਕਦੇ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਅੰਤ 31 ਜੁਲਾਈ, 1980 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(3) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਵਿਡਿਓ ਸਾਬਕਾ ਪੀਐਕਸ. ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, - ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਪੀਐਕਸ.

(4) ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੀਐਕਸ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਚੱਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ

ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1752 ਆਫ 1959 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਲੈਂਡ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਪੰਨਾ 72 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ 2, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਐਕਸ. ਇੱਕ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਈ. ਜਿਸਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਉਠਾਈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ.ਆਈ. ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਅਤੇ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਸਾਬਕਾ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿੱਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾਏ ਗਏ P2 ਦੀ ਉਮਰ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤ-ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

“ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣ 'ਤੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨਾਦ ਨੂੰ ਅਮਲੀਜਾਮਾ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਨਦ ਜੇਕਰ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ (ਐਡੀ) ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਮਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ. ਭਾਵ, ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇੱਕ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿਓ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਫਰਜ਼ੀ ਸੀ।

(5) ਟ੍ਰਾਈ ਬੀਓਟਰੀਅਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। PX ਅਤੇ 1959 ਦੇ RSA 1752 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੈਰਾ 13 ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਾਬਕਾ. ਪੀਐਕਸ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਗਏ ਸਨ। ਫਾਈਨੈਂਸੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੰਨਾ 4 'ਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਰਐਸਏ 1752 ਆਫ 1959 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੈਰਾ 17 p ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਡੀਡ। ਲੈਂਡ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦਾ 72. ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਡੀਡ ਫਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, - ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ. ਪੀਐਕਸ. ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਸਮਝ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 21 ਜਨਵਰੀ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ। 1947 ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ PX ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਸਾਬਕਾ. ਪੀਐਕਸ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਹਿਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(6) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਵਾਪਸੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਮੁਦਈ ਧਿਰ 1947 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਗਿਰਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਿਆ

ਆਈਡੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਧਿਰਾਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹੁਣ ਕੋਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਮਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ 1947 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਠ ਹੈ ਕਿ ਛੁਟਕਾਰਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। , 1980. ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 1980 ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁਣ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਹੁਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(7) Court ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, - 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ, ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 1975-76 ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ. P3 ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਬਕਾ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਪੀ. 6 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 1959 ਦੇ ਆਰਐਸਏ 1752 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਗ ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਲਈ ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇੰਨਾ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਏਆਈਆਰ 1975 ਮਦਰਾਸ 88 ਐਨ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਪਦਾਯਾਚੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮਸਵਾਮੀ ਪਦਾਯਾਚੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ , ਨਿਯਮ ਹੈ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ ਹੈ। ਧਾਰਨਾ ਜਾਂ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੋਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,

ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੋਰਟਗੇਜ਼ ਡੀਡ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ।

(8) ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਥੇ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ ਸਾਬਕਾ. P2 ਮਿਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

“ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, — ਵਿਦ ਆਰਡਰ ਐਕਸ. ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਮਾਲ) ਦੇ ਪੀਐਕਸ, ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1954 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀ, ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(9) ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ 1986 ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

(10) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹੇਮੰਤ ਸਰੀਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੌਰਗੋਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਟੀਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਧੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੁਕਮ ਸਾਬਕਾ. ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ PX ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਲੇਖ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 1954 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(11) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 (ਉਦਾ. ਪੀ-2) ਦੀ ਮੌਰਗੋਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣਾ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਤੀਹ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਧਾਰਨਾ :-ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਰ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ। ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ।”

(1) 1966 ਕਰ. ਐਲਜੇ 794

ਵਿਆਖਿਆ.—ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਧੀਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਗੇ; ਪਰ ਕੋਈ ਹਿਰਾਸਤ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਮੂਲ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਟਾਂਤ

- (a) ਏ ਦਾ ਲਬੋ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਪਣੇ ਕਸਟਡੀ ਡੀਡਾਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਿਰਾਸਤ ਉਚਿਤ ਹੈ।
- (b) ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੀਡ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਗਿਰਵੀ ਹੈ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਉਚਿਤ ਹੈ।
- (c) A, B ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ, B ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੀਡ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ B ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਿਰਾਸਤ ਉਚਿਤ ਹੈ।"

(12) ਪੇਰੂ ਆਇਲਪੋਰੂਸਲ ਆਫ ਸੀਥੀ ਪਾਬੋਵੇਇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੌਰਗੇਜ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਚਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਰੀਡੀਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਅੱਗੇ, ਜੇਕਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਉਪਲਬਧ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਤਕਾਲੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਡੀਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ 21 ਮਈ, 1982 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ, ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(13) ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਵਿਵੇਕ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਜਵਾਬਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ। ਉਹਨਾਂ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਨੁਮਾਨ. ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਸ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ. ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੀਐਕਸ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। 4,000 ਅਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਬਿਨਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਨੂੰ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ, ਐਕਸ.ਪੀ.-2 ਰਾਹੀਂ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪੱਖ। ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਟੁਕੜੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਡਰ ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਜੇ ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚ ਮਾਲੀਆ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ।

(14) ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਐੱਮ. ਮੋਨੀਰ (ਵਾਲ. 1 1986 ਐਡੀਸ਼ਨ, 934-5) ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਬਾਈਟਸੇਲ ਟ੍ਰੀਟਾਈਜ਼ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

"ਪੁਰਾਤਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ; ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਲੋੜ:-ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ ਸਿਰਫ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂੰਹਦੀ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਤਪਾਦਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਥੋੜੇ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਭਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ; ਪਰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਜਦੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (i) ਕੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ;

(ii) ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਕੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਆਨੰਦ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਹੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸੰਧਾ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਆਪਣੇ ਐਲਆਰਜ਼ **ਬਨਾਮ**

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਐਮ. ਐਮ. ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.) ਰਾਹੀਂ

ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਕੋਈ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 90 ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਸਟਡੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਹਿੱਤ ਲਈ।"

(15) ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਦੀ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉਪਲਬਧ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ। ਫਿਰ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 1959 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1752 ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ (ਐਕਸ. ਪੀ-2) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਸਾਬਕਾ ਪੀਐਕਸ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। **ਐੱਨ. ਰਾਮਸਵਾਮੀ ਪਦਯਾਚੀ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ

ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਨੁਮਾਨ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਫਾਂਸੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਫਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

(16) ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 "ਮਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ 21 ਜਨਵਰੀ, 1947 ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਾਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ 1947 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵ ਪਹਿਲੀ ਉਪਲਬਧ ਮੌਕਾ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ। **ਸੰਤੋਸ਼ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਨਾਮ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਤਿਵਾੜੀ (2)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"...ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਨਤੀਜੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਵੇਖੋ **ਮਧੂਸੂਦਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣੀਬਾਈ** ਏਆਈਆਰ 1983 ਐਸਸੀ 114 ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸੰਤੁਲਨ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੇਖੋ **ਸਰਜੂ ਪਰਸ਼ਾਦ**

ਰਾਮਦੇਉ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਜਵੈਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 1201
ਦੂਜਾ, ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਪੈਲੇਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਮਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ
ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ

(2) (2001) 3 SCC 179

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਣਵਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ
ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ
ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈਦੀ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ
ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 100 ਨੂੰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅੰਤਮ
ਅਦਾਲਤ ਬਣਨ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੱਥ: ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੱਧ ਖੋਜਾਂ
ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਰੋਖਿਅਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਹੁਣ
ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ
'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਵੇਂ ਗਲਤ ਹੋਵੇਮਾਵ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ
ਹੋਵੇਗਾ ਅਪੀਲ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ
ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਲਤ
ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ।"
(ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(17) ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹੇਮੰਤ ਸਰੀਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੀਠਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਧੂ ਸਿੰਘ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹਨ। P.2 ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। PX ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ, 1983 ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਟੁਕੜੇ ਵਜੋਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(18) ਅਮਰ ਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ 1954 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1954 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ. ਅਮਰ ਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। PX ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਡਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਮਰ ਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਪੀਸ a ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਮਿਤੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਉਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਦਾਦ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 10,000

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਸ ਐਸ ਨਿੱਝਰ, ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਯਾਦਵ, ਜੇ.ਜੇ.

ਮਨਜੀਤ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWP ਨੰ. 19475 OF 2003

15 ਸਤੰਬਰ, 2005

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਕਲਾ. 226—ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ (ਕਰਮਚਾਰੀ) ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1995 — ਰਜਿ. 34—ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ 'ਚ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗੰਨਮੈਨ ਦੀ ਮੌਤ

— ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਗੰਨਮੈਨ ਦੀ ਵਿਧਵਾ—ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਤੋਂ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1993 ਦਰਮਿਆਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। 1 ਨਵੰਬਰ, 1993 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ - ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ